

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 10 του Αλωναίου 1903

ΓΡΑΦΕΙΑ: Όδου Οικονόμου αριθ. 4 ΑΡΙΘ. 133

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

Κ. ΠΑΛΑΜΑ: Ο δωδεκάλογος του Γύφτου—Ο δουλευτής.

Μ. ΧΑΪ-ΜΗ: Απάντηση στα «Πεταχιά και Σύντομα» του αριθ. 153 του «Νουμά».

ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ: Συνειδησιμμένος τύπος (Από τον κόσμο του Σαλονιού).

ΜΕΝΟΥ ΦΙΑΗΝΤΑ: Στα Βουνά της Χαλκιδικής (συνέχεια).

ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ: Ο δάσκαλος και το λαϊκό σχολείο (Παιδαγωγικές κουβέντες).

ΠΟΙΗΜΑΤΑ: Περιγιάλη, Λόγγριν.

Ο ΕΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ: Ένα άρθρο του «Νουμά».

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΜΑΤΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Θ,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΥΨΤΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΔΟΥΛΕΥΤΗΣ

Αλήθεια πώς ζούσε σάν δλοι, και φαινόταν πώς έκανε δ,τι κ'οι άλλοι: απότομα δέ σηκώνονταν για να χτυπήση τους νόμους του λογικού στήν καρδιά του, κι όχι σκό κεφάλι του, φώλιαζε ή αρρώστια.

Μπάρον (Λίρικ. Τρ. Α. XVIII)

Κ' έσκυφα προς την ψυχή μου,
Σά στην άκρη πηγαδιού,
Κ' έκραξα προς την ψυχή μου
Μέ το κράξιμο του νού.
Κι από τό πηγάδι τό βαθύ,
Σάν από ταξίδια, ξένη,
Πρός έμένα άνεβασμένη
Ξαναγύρισε ή φωνή:

— Είσαι ο μόνος, είς' ό ασύγκριτος,

Είσαι ό χωριστός,

Στά μεγάλα τά πετάματα δλο ύψώνει σε

(1) Στο «Νουμά» της 29 Ιουνίου 1903 τυπώθηκ' ένα μεγάλο κομμάτι: από τον πρώτο Λόγο του «Δωδεκάλογου του Γύφτου» με μία σημειωσούλα στην άρχή για την ιδέα του δλου έργου.

Και είν' ό νους σου χρυσαίτός.
Και ή ζωή σου με τις έγνοιες
Είναι σάν τά παιγνιδίσματα
Του ήλιου με τά σύγνεφα: σά θάνατος
Όταν ό ήλιος δέν τά καταλιή,
Στή ματιά που τά θωρεί
Κάνει τα, σάν πλάστης, κόσμους.

Παιγνιδίσματα...πετάματα...ό ασύγκριτος...

Μην τό πκινευτήσι!

Σίμωστε, άπλωσε τό χέρι, βόηθα,
Γίνε δουλευτής.

Ταίριαζε, άκουε, φρόντιζε, και ρώτα,
Γύρε, άν θέλεις να ύψωθής,
Νίκη σου, άνυπόταχτε, σ' έσε να πής:
«Υποτάξου πρώτα!»

Δείξε έσύ πώς πρώτα είσαι ό άρχοντας
Κι ό έξουσιαστής

Του θυμού σου, τής βουλής σου, τής ψυχής σου.
Γίνε δουλευτής.

Σβύσε κάθε σου ξεχώρισμα,
Ρίχ' τό δαχτυλίδι σου άρραβώνα
Μέσα στο κανάλι του λαού.

Ένας γίνε από τους στύλους τους άμέτρητους
Του μεγάλου έργου του συντροφικού.

Γρίκησε τί λέει τό δέντρο
Που τό κόψην και τό κάμανε καράβι:
«Μέσ' στο νέο κορμί μου όλόσβυστη
Ή παντοτεινή ψυχή μου άνάθει».
Ήσυχια τά στάχια κυματίζουν
Και είναι σά να λαχταρίζουν
Οί κυματισμοί
Τό ύστερνό, τάγέννητο θησαύρισμα:
Τό φωμί.

Άέρα, γή, νερό, φωτιά!
Ό,τι κι άν ύπόταζε από σάς
Ό άνθρωπος ό νους,
Τίποτε από σάς δέν ξέπεσε,
Και κρατάτε ακόμα στα σκοτάδια σας
Τάψαχτα και τάταπεινωτα,
Όλων των άβύσσων τους βρυκόλακες,
Κι όλους τους αύγερινούς.

Τάλλογο τό ευγενικό
Δέχεται καλόβολο τον καθαλλάρη
Και δέ χάνει τίποτε, και παίρνει
Κάτι ακόμα πιό τρισεύγενο
Ή γοργή του χάρη.

Και τό δέντρο δέν τό άτίμασε
Γκίζοντας το τό τραχύ τό κλαδευτήρι,
Άπ' τό βάρος πιό καλόχυμων καρπών
Πιό άκριβό γνωρίζει πώς θά γύρη.
Κι ό τεχνίτης που δετό κρατάει τό χέρι του
Και τή φαντασία του δετή,

Όταν του θεού σκαλίξη τό είδωλο
Μέ του ίερέα την προσαγή,
Τό σπαργανωμένο, τό ίδιο πάντοτε,
Βρίσκει τόπο ναπιθώση κάπου άπάνω του
Κάποιον έρωτα από μέσ' άπ' την καρδιά του
Πρός τό είδωλο που πέφτοντας μπροστά του
Έτσι τό ποθείς, λαέ,
Κ' έτσι, λαέ, τό προσκυνάς.

Κ' έγινε ΧΑΛΚΙΑΣ.

Λαμπαδιάζει τό καμίνι:
Μέ του άγέρα τά φτερά
Λάμια άχόρταγη ξεσπάει
Και λυσομανά ή φωτιά.

Κι άδραζε τό σίδερο ή φωτιά
Κι άπ' τά δόντια της θά βγή
Σά λιοντάρι δαμασμένο
Άπό ξωτικού βουλή.

Και τάσάλευτο τάμμωμι
Και τ' όλόγοργο σφυρί
Βροντερή με μάχη άρχίζου,
Και είναι πλάστης τό σφυρί.

Σφυροκόπα τις καδένες,
(Ό πιό έλεύτερε κι άπ' τό τριγύρισμα
Του φτερού),
Σφυροκόπα τις καδένες και τά σίδερια
Του κακού,
Και για τον προφήτη σφυροκόπα
Τά καρριά του σταυρωμού.

Και του γάμου κάμε τό κρεβάτι,
(Ό έσύ τή χλόη που κάνεις
Τής αγάπης της έλεύτερης κλινάρι,)
Και του γάμου κάμε τό κρεβάτι,
Και τό δρέπανο για έτοιμάσε
Που θερίζει τό σιτάρι.
Γύφτε, σιδεροπελέκα,
(Σέ ύψη γαληνά άπλησίαστα
Που έζησες έρημικά,)
Γύφτε, σιδεροπελέκα
Στή φωτιά για τή φωτιά
Τά κοντάρια, τά σκουτάρια,
Τά σπαθιά.

Τάγαθά του σφιχτοχέρη,
(Έσύ που άλλα δέν έγνωρίζεις φλωριά
Άπ' τά χρυσολούλουδα του κάμπου,)
Τάγαθά του σφιχτοχέρη
Κρυφασφάλησε, χαλκιά,
Μέσ' στού θησαυρού τά βάρη.
Κάμε ασύντριφτα κλειδιά.